

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se pri-
mesc după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M Â N E S C

Abonament :

Pe un an Lei 160.—

Pe 1/2 an „ 80.—

Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:

Pe un an Lei 320.—

Pe 1/2 an „ 160.—

Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Renășterea vieții noastre politice

Cu prilejul congresului național-tărănist.

După îndelungate tratative, fu-ziunea național-tărănistă a ajuns să fie fapt împlinit. Comitetul de-osebit al partidului național, precum și cel executiv al partidului țărănesc au ratificat cu o însufletire delirantă hotărârile luate de conducătorii ambelor partide. Toate aparențele de divergență au fost înlăturate, așa că în ziua de 22 Iunie congresul noului partid urmează numai să consfințească o operă pe deplin terminată. Și cu aceasta intrăm într-o nouă etapă, atât de mult așteptată dincoace și dincolo de Carpați, a vieții noastre politice.

Duminea de după Rusalii ne aduce unirea a doi factori politici, ale căror acțiuni izolate nu puteau să dea roadele ce se întrevăd acum. Opinia publică românească o primește cu o atât mai vădită bucurie, cu cât ea înseamnă canalizarea în aceeași direcție a instinctului politic al maselor populare din Ardeal și vechiul regat. Căci într'adevăr este îndeobște recunoscut, că ceea ce constituie forța ambelor partide fuzioneate, este simpatia instinctivă, de care unul se bucură în vechea Românie, iar celălalt în Transilvania:

Partidul național, pentru că duce lupta pentru libertatea cetățenească, continuitate de drept și pentru legalitate mai presus de toate. Cel țărănesc, pentru că reprezintă năzuințele celor câteva milioane de țărani de dincolo, ținuți într-o stare de neobișnuită până la război. — Programul alcătuit prin îmbinarea acestor două concepții sintetizează așa zicând aspirațiile politice ale întregii țări.

E o desmintire categorică a pretinsului regionalism ardelenesc, în jurul căruia se făcuse atâta vălvă.

Cu un astfel de aport moral considerabil și având în cadrele sale personalități politice remarcabile, partidul național-tărănist este în primul rând chemat să rezolve principala problemă a vieții noastre politice. Și adecă: reorganizarea ei pe baze democratice și constituționale, înlăturând sistemul politic impus României întregite de către politicienii învechiți ai României de ieri.

„Legalitate înainte de toate“, atât formula ce trebuie îndeplinită astăzi. Ea e pârghia ce ne ușurează opera consolidării. Și avem credința că a ajuns în mâni despotice. Statornicia în convingeri naționaliștilor ardeleni și sponzoralitatea țărănismului din vechiul regat e doar o cheazăsigură. — Într-o etapă de înțelegere a vieții noastre politice cu neștrămutata credință în iz-

bândă a ardeleanului și spontaneitatea în acțiune a fraților de dincolo.

Un mai bun augur nici că se putea pentru eforturile poporului român de-a-și cuceri constituționalismul, ce până-acum îl avea numai pe hârtie.

8 ore de birou

— 10 zile concediu

Nemulțumirile funcționarilor dela C. F. R. din Cluj.

Incepând cu ziua de 18 Iunie s'a adus regulamentul de serviciu al Direcțiunii regionale C. F. R. din localitate o mică modificare. Ea a stârunit viu nemulțumiri printre funcționari. Motivul este sporirea orelor de birou.

În timp ce până-acum erau numai șase și anume dela 8—2, prin deciziunea conferinței directorilor regionali au fost introduse ore de birou și pentru după masă. Impărțiți în două grupe funcționarii dela serviciile centrale ale direcțiunii regionale din Cluj, sunt obligați tot a doua zi să facă încă 2 ore dela 5—7 seara.

Având în vedere că Statutul funcționarilor prevede 7 ore de birou la zi, nemulțumirile amintite par a fi absolut nebazate. Dar ne spun funcționarii, că dănsii nu se bucură și de drepturile asigurate celorlalte categorii de slujbași ai statului, așa că nu e just să li se impună aceleași îndatoriri. Într'adevăr față de concediile obicinuite de 1 lună pentru odihnă și până la 2 săptămâni în cazuri motivate ce se dau în general de către serviciile de stat, la C. F. R. se acordă la an concedii de abia 10 zile pentru cei cu mai puțin 10 ani de serviciu, maximul fiind 30 zile pentru funcționarii cu o vechime mai mare ca 20 de ani.

Dacă mai adaugăm la circumstanța aceasta agravantă, și micimea salariilor, precum și coincidența cu reducerea pentru vară a orelor de birou la alte servicii publice, nemulțumirile funcționarilor dela C. F. R. din Cluj ni se învederează ca deplin justificate. Vorba românului: Năcazul pe năcăjit îl caută.

Tratatul în chestiunea Concordatului

D. C. Banu, delegat de guvern să înceapă la Roma tratativele cu Vaticanul, a început discuțiile cu cardinalul Gaspari, secretarul de stat pentru afacerile externe al Vaticanului.

O bună parte din punctele discutate până acum de d. Banu cu cardinalul Gaspari, în chestia Concordatului, atât cât a avut mandat din partea guvernului, au fost tranșate în mod favorabil, pentru noi.

Programul semitismului din Ardeal

Hotărârile congresului evreilor ardeleni. — Invățăminte pentru noi.

Zilele trecute a avut loc la Cluj un congres al Uniunii evreilor din Ardeal. Au sosit în localitate delegați din toate centrele ardelenesti pentru a pune la punct problemele actuale ale evreimei dela noi.

Ele sunt în număr de trei: 1. Promovarea solidarității evrești în România prin alipirea la Uniunea evreilor români din vechiul regat. 2. Sprijinirea economică a evreilor prin înființarea unei bănci evrești. 3. Organizarea acțiunii pentru refacerea Palestinei și a emigrării în acea țară.

Primele două au avut o preponderanță coplesitoare față de cea de a treia. Și împrejurarea aceasta are o deosebită semnificație. Ne arată, că în loc să emigreze de groaza mult trâmbitătelor persecuțiunii antisemite, Evreii dela noi caută o întărire a lor în România; pe teren politic prin unitate de organizație, iar în materie economică prin înființarea unei bănci național-evrești.

Exact de aceleași mijloace ar putea să se folosească și naționalismul român. Atât, că ne lipsește coeziunea. Dar n'avem decât s'o înfăptuim. Doar de dușman te aperi, mai ușor, cu propriile-i arme.

Monument lui Gheorghe Lazăr în Cluj

— Solemnitatea desvelirii. —

Asociația învățătorilor români din Ardeal a ridicat un bust mareliu dascăl în grădina din fața „Casei învățătorilor“. În Lunia Rusaliiilor a avut loc festivitatea desvelirii.

Au participat toate autoritățile locale, d. ministru Lăpădatu și un public numeros.

Negustorii din întreaga Românie, veniți la congresul cercurilor comerciale, au participat și ei în corpore la festivitate.

La orele 11 dim. P. S. Sa Episcopul Ivan al Clujului, Vadului și Feleacului, înconjurat de clerul ortodox, oficiază un serviciu divin. Răspunsurile au fost date de corul episcopiei.

A urmat apoi seria discursurilor, începută de către P. S. Sa.

După încheierea seriei de cuvântări, au depus coroane pe mormântul lui Lazăr: școala normală „Gh. Lazăr“ din Avrigh, școala superioară de comerț din Cluj, școala civilă de băieți, Academia comercială, școala primară din Feneșul săsesc, cele 6 școli primare din Cluj, școala de arte și meserii, școala normală de fete și liceul de fete „Regina Maria“.

Învățătorimea a oferit o gustare participanților.

Festivitatea s'a terminat la orele 1 d. a.

Loialitatea săsească

O măsură a primăriei din Brașov. — Sașii din Bistrița ne jignesc.

Nu ne-am făcut niciodată iluzii despre loialitatea și dragostea ce ne-o păstrează concetățenii noștri sași. Ba ce e mai mult, susținem, fără teama de-a fi desmințiți că Sașii s'au acomodat mai puțin noii situațiuni.

În administrațiile din așa zisele orașe săsești ei sunt dătuți de ton; și apoi le și administrează dupăcum le dictează îngâmfarea și egoismul lor de rassă îmbătrânită.

Iată în cele ce urmează felul în care primăria orașului Brașov a înțeles să execute legea firmelor comerciale:

„Inscripții sau table cari cuprind numai traducerea aceluiaș inscripții sau table de pe aceeaș construcție într'o limbă ce se vorbește aici, nu sunt supuse taxe. Pentru fiecare inscripție într'o limbă care aci nu e în uzul obicinuit, precum și pentru firme streine pe un an 8000 lei.“

Reproducem acest pasaj din publicațiunea primăriei brașovene pentru a ilustra flagranta contradicție dintre lege și regulamentul de punere în aplicare a ei, întocmit de către administratorii sași dela Brașov.

* * *

Correspondentul nostru din Bistrița ne comunică următoarele:

Duminea a avut loc în orașul nostru solemnitatea depunerii jurământului recruților din garnizoana locală. A fost o puternică manifestație de patriotism, asociindu-se și populația orașului și cea din împrejurimi prin formarea unui grup de aproximativ 100 călăreți, cari în frunte cu primpretorul Traian Simon încă au defilat.

Sașii din Bistrița au ținut și de astădată să facă notă aparte. Încă des de dimineață au plecat cu toții în excursie.

A doua zi o altă jignire a demnității noastre naționale ne-a fost adusă de către elevii liceului săsesc din Bistrița.

Aceștia ceruseră dela comandantul militar o muzică pentru a le cânta la maial. La începutul serbării fanfara militară voi să întoneze Imnul regal dar dintr'odată elevii sași i-au tăiat planul, spunând că mai bine renunță la maial, decât să asculte Imnul regal.

* * *

Relatării corespondentului nostru din Bistrița și cazul dela Brașov ne desvelesc sentimentele ce ne nutresc Sașii din Ardeal. E deci o greșală de neiertat ca această populație atât de refractară să o tratăm cu o prevenire neobișnuită față de noi înșine.

Lumină și Progres

Mai zilele trecute un fruntaș țaran cerea guvernului cu insistență mai multă lumină pentru pătura țărănească.

Nu pot decât să mă bucur, și cu mine alături întreaga suflare românească, — dacă această modestă cerere a fost ascultată de aceia căror s'a adresat.

Voiu scoate în evidență de data aceasta că acel glas răsleț nu a răsunat în pustiu, și activitatea desfășurată de guvern prin organele sale autorizate este mai presus de orice laudă.

Pentru a demonstra adevărul voiu începe în prima linie cu județul Cojocna, — această Golgothă de tristă memorie a neamului nostru.

Activitatea desfășurată de către Domnul Prefect al județului Sepsimiu Murășanu în chestia Școalelor și Bisericilor ne umple inima de bucurie, — și ne face să privim viitorul nostru fără nici o teamă și grije.

Calvarul nostru din trecut primește astăzi satisfacție cuvenită, — prin acțiunea acestui român încercat — iar cultura națională își răsfărâge ca un soare binefăcător și dătător de viață, razele asupra vlăstarelor viitoare ale neamului nostru.

Ne declarăm foarte mulțumiți de activitatea Dlui Prefect și dorim să aibă mulți imitatori.

D. Hășeganu.

17 calități ale soțului ideal

Extrasă de P. Roman.

La Tokio, capitala Japoniei, apare o revistă, al cărui titlu este „Chacko-ryo-Gonaho“, ceea ce înseamnă „Dama virtuoasă“. E o revistă feminină, dar nu se ocupă numai de mode, ci tratează și probleme sociale. Revista deschisă printre cetățenii ei un mare concurs, cu întrebarea: Ce calități ar trebui să aibă un soț ideal? Răspunsurile au fost clasificate de redacția „Damei virtuose“ în următoarele 17 puncte:

1. Bărbatul să nu fie avar;
2. Să nu se preocupe prea mult de propria toaletă;
3. Să aibă înfățișare bărbătească;
4. Să nu-i stea gândul numai la femei;
5. Să vorbească liniștit și politicos, fără ironii și cuvinte cu 2 înțelesuri;
6. Să fie hotărât, nici cădată șovăitor în acțiunile sale;
7. Să aibă un ideal în viață, ori care, dar să aibă unul;
8. Să lase conducerea gospodăriei în mâinile femeii și să nu se amestecă în lucruri, cari nu-l privesc;
9. Să nu între niciodată în bucătărie să nu critice mâncările;
10. Să nu critice nici pieptănătura sau îmbrăcămintea nevastăii;
11. Să nu destăinuie nimic decât soției sale;
12. Să se ferească de a deveni, cu înaintarea vârstei, obiect de desgust pentru soție;
13. În chestiuni feminine să nu și dea părerea;
14. Să fie evlavios și să nu neglijeze practicile religioase;
15. Să nu se dea la vițliul băuturii;
16. Să nu fie vanitos, închipuit;
17. Să sfârșit să nu fie prea gelos.

Aceste ar fi așa dar concepțiunile femeii japoneze despre un bărbat ideal.

* Femei! „Cartea Moșelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

* Ornamente Bisericești la librăria Anca.

O nouă operă: „Făt-Frumos“

Spre sfârșitul stagiunii, opera română ne-a surprins cu o premieră nouă, o operă feerică românească: „Făt-Frumos“. Autorul muzicii este neobositul maestru Hermann Klee, care punându-și tot sufletul în alcătuirea ei, a reușit să-i redea în cea mai mare parte adevărate motive românești și în general o pronunțată drăgălășenie, cu melodii variate și desmerdătoare.

Munca-i titanică de câți-va ani, se termină azi prin dirigearea orchestrei cu o dibăcie de admirat și prin satisfacția de a-i vedea reușita deplină, spre îndestulirea publicului recunoscător. Subiectul acestei opere este din poemul feeric al lui Victor Eftimiu: „Înșir' te mărgărite“. Maestrul Klee a avut o idee foarte bună, de a prelucra acest poem, căci personajele și decorul sunt foarte potrivite. Intepreții rolurilor principale au fost cu toții la'nălțime.

Dl C. Ujeicu în rolul lui Alb-Împărat a avut o voce sigură și curată însoțită de un joc potrivit vârstei ce reprezintă. Pentru rolul lui Făt-Frumos, dl Indries a fost cel mai potrivit. Prin vocea-i de tenor clară și melodică a reușit să câștige simpatia publicului care îi prevede un viitor frumos. Ar fi fost însă de dorit ca în unele locuri muzica să fie mai puțin puternică pentru a nu-i acoperi vocea aproape în întregime.

Dna Nestorescu cu vocea-i plăcută și jocul de scenă corect a redat frumos pe fata cea mică, iar mai târziu zâna florilor. Dna Tiron ca Ileana Cosinzeana deasemenea bine reușită, întrebuițând cu ușurință vocea-i sigură și puternică.

Restul ansamblului și-a exercitat rolul cu multă pricepere, dintre cari s'a distins Dra Donabidovici. Demn de mare laudă a fost baletul condus de maestrul Ligeti și în special dansul cu primabalerină Graziella, au sferat aplauze nesfârșite.

Aranjamentul și decorul frumos al scenei este meritul dlui director de scenă Const. Pavel care posedă un gust și talent deosebit întru înfrumusețarea scenei. A. A.

— **Accelerat cu un singur vagon de persoane.** Trenul accelerat Satu-Mare—Cluj de alaltăeri a sosit în localitate cu un singur vagon de persoane și două de marfă. Inghesuiala călătorilor a fost de nedescris. Se vede că în felul acesta C. F. R. vreau să facă economii.

Avem sau n'avem cenzură în Ardeal

In aceeași zi ca la o comandă toate zările din Timișoara au desmintit categoric informațiile „Adevărului“ despre isprăvile cenzurii în Banat, afirmând că absoluta libertate a presei domnește în capitala Banatului.

Nu stăruim asupra motivului ce-a determinat la o asemenea manifestație solidară gazetele timișorene. Revelăm însă o coincidență ce ne evidențiază anomaliile regimului presei din Ardeal.

Deodată cu desmintirea amintită am primit la redacție ziarul săptămânal „Solia dreptății“ din Hunedoara ciuntit într'un mod îngrozitor de cenzură.

De ce această retragere dela frontieră în interiorul țării a cenzorilor nu ne putem dumiri. Favorizata capitală a Banatului are datoria să ne lămurească.

INFORMAȚIUNI

— **Regele a primit în audiență pe dnii Maniu, Lupu, Marghiloman, Stelian Popescu și Argetoianu.**

— **Congresul general al Uniunii femeilor române la Baia-Mare.** Duminecă, în ziua de Rusalii s'a deschis la Baia-Mare congresul general al Uniunii femeilor române din România întregită. Interesantă a fost varietatea costumelor naționale, în cari s'au prezentat delegatele diferitelor provincii.

D-na prezidentă Baiulescu deschizând congresul, ține un frumos discurs, în care arată rolul femeii române în viața națională și culturală a neamului, precum și scopurile urmărite de „Uniunea femeilor române“, care a încheiat într'un mănunchiu toate reuniunile feminine din țară. Femeii române îi revine astăzi rolul să înfăptuiască unitatea sufletească a neamului.

După terminarea congresului, s'au ținut serbări naționale și un concurs de coruri la teatrul comunal.

Au participat corurile țărănești de femei și bărbații din satele din împrejurimi. Premiul I. a fost câștigat de corul țăranilor din Finteușul-Mare sub conducerea învățătorului Dragoș.

— **Partidul țărănesc basarabean pentru fuziune.** *Congresul partidului țărănesc ținut la Chișinău, după dezbateri agitate, la care au luat parte toți parlamentarii basarabeni și unii din vechiul regat precum și numeroase delegațiuni din organizațiile județene ale Basarabiei, a aderat la fuziunea cu partidul naționaleal cu oare-cari condițiuni. S'a ales și comitetul regional basarabean, în frunte cu dl Halippa.*

În ziua de 16 Iunie a avut loc la Șimleul-Silvaniei inaugurarea noului edificiu al primăriei.

— **Circulația trenurilor a fost relată pe întreaga linie Ploești—Predeal.**

— Se anunță din Viena că starea cancelarului Seippel s'a îmbunătățit din nou.

— În locul dlui administrator financiar Georgescu din localitate a fost numit directorul financiar Dimitriu din Dej, care a preluat ieri conducerea administrației din Cluj.

— **Secretarul ministerial Kristófi din Budapesta a fost zilele acestea la Oradea-Mare în vederea noului schimb de deținuți politici dintre Ungaria și țara noastră.** El va avea loc la sfârșitul lunei curente în Oradea-Mare. *Guvernul unguresc va preda României un număr de 12 prizonieri politici români, — în schimbul a 39 condamnați politici unguri, pe cari îi va preda România.*

— **Dumineca ce vine se întrunește la Târgul-Mureș comitetul de organizare al secției locale a partidului naționalist al poporului de sub șefia dlui Iorga Inișator al acestei mișcări este dl dr. Vasile Cotruș.**

— **Reuniunea forestieră din Ardeal a înaintat Senatului un memoriu, cerând respingerea proiectului de lege al pădurilor votat de Camera.**

— **Directorii bibliotecii locale dnii dr. Eugen Barbu și Gyalui Farkas au fost decorați de către guvernul francez prin ordonanță „palmes academique“.**

— **Proces de otrăvire la Cluj.** La Tribunalul din localitate a început Miercuri dezbaterile procesului văduvei lui Szabó Vincze, acuzată, că ar fi otrăvit pe mehanicul Mihai Balázs, cu care trăia în concubinaj, între următoarele împrejurări:

La 28 Octomvrie Balázs s'a reîntors acasă în Cluj dintr'o călătorie. În aceeași zi s'a îmbolnăvit, iar la două zile a murit. Din depozițiile medicilor curanți reiese că moartea a fost produsă de-o puternică doză de arsen. Copila lor adoptivă Elena Petke în vârsta de 13 ani a declarat că erau continue certe în jurul chestiilor bănești. Dna Vincze era săracă și voia să stoarcă totdeauna bani dela Balázs. Acuzata neagă totul.

Din declarațiile tuturor martorilor reiese, că acuzata a căutat să împiedece cu orice preț ca bolnavul să fie vizitat de medic și pe urmă dus la clinică; dânsa spunea că nu mai poate scăpa. După ce Balázs a sucombat în clinică, dna Vincze a cărat în vecini toate lucrurile mai de preț ale lui, printre care cambii în valoare de 120,000 lei. Interesant, că ambii bărbați anteriori ai acuzatei au murit tot moarte subită; bătrânului Balázs, ca femeie de 38 ani i-se atașase numai de dragul averii lui, ceea ce spunea chiar și la alții.

După apărarea stângace a dlui avocat Ciurdariu, Tribunalul și-a pronunțat sentința, condamnând pe acuzată la temniță grea pe viață. Avocatul a făcut apel.

Pentru a se constata, dacă și bărbații anteriori ai acuzatei au fost otrăviți, tribunalul la propunerea experților a dispus exhumarea lor, fapt care a impresionat puțin pe acuzată. Incolo se arăta nepăsătoare.

— **Sala Prefecturii Județului Cluj** Dumineca 22 Iunie 1924 ora 9¹/₂, seara va da o singură ședință de Fakirism ținută de cunoscutul Fakir-Hindos Dr. King și cu cunoscutul mediunului său Millij care au avut onoare a debuta în fața familiei Regale în București și Prințare la Sinaia va ține o singură ședință de gală cu diferite experiențe interesante. Biletele la cassa teatrului județean.

Cetiți pag. 4 Rubrica Sportivă!!

Fabrica română ardeleană de
clopote patentate
și
Ornate Bisericești
**ALEXANDRU
ANCA
CLUJ**
Piața Unirii Nr. 32.
Fabrica C. Victoriei 36.

